

גליון 232

פרשת קורח – "בארצם לא תנחל"¹

מאיר גרוס – "בית אל" ת"ו

מֵרַן הָרָאִי"ה קוֹק זצ"ל, ידוע ביחסו החם והתומך בחלוצים 'גלויי הראש' אשר הקימו ובנו הקימו ישובים- מושבות וקיבוצים- בארץ ישראל. יש הסוברים והכותבים שהוא העריך מאוד את בניין הארץ שעמד בראש מעייניהם מתוך מחשבה שההתמסרות לכך אשר שאבה וינקה את כל כוחותיהם, ב'מסירות נפש' של ממש היא זו שהביאה בפועל להצלחה חסרת תקדים וזכתה לברכה משמיים.

והנה בגישתו לפסוק דלעיל האוסר על הכהנים לנחול בארץ, מצויות שתי התייחסויות המאירות את גישתו ומשלימות זו את זו.

בהתייחסות הראשונה², כותב הרב כי לנחול את הארץ, הוא אידיאל שיש בו קדושה. ויחש (ס) הזה מחייב את נושאו ועושייו להישאר ברמת הקדושה הראויה לאידיאל נשגב שכזה. אלא, ש'הקישור הפרטי' של אלו העוסקים בכך, בענייני קרקעות וכיבוש (!), 'כבישה' בלשונו, אינו יכול להישאר ברובד הקדושה האידיאלית והוא פוגם בקדושה ובמעמד האידיאלי.

היוצא מזה הוא שהכהנים והלויים חייבים להישאר באותו רובד קדושה עליון, ולכן אינם יכולים ליטול חלק בארץ עצמה, בנחלה משלהם. וכמו כן ב'ביזת האויב' המנוצח, ובתוקף תפקידם, יישארו מעל לעניינים ארציים אלו בקדושתם האידיאלית.

התייחסות שנייה³, גם היא אמורה על אותו פסוק, והיא מעמיקה עוד יותר בהכוונתה המעשית.

הרב זצ"ל מבחין בין המוכשרים לעבודה מעשית, שזו היא ייעודם לבין המסורים לעבודה ד', בהתמדה וברציפות. שיש להם את היכולת להאיר את הצורה האידיאלית של העבודה האלוקית בנפשם עד כדי התאמה מוחלטת ואשר בולטת בעבודה המרוכזת של הקרבנות..

משמעות הדברים היא, שלכל שבט בישראל יש את יעדיו ותחומיו הייחודיים. ושבט לוי, על משימותיו בקודש, מלא בתוכן האידיאלי **ב'כל חגווי נשמתו'**. (ציור מדהים המדגיש גם את הפרטים. ומזכיר את חגווי הסלע, מלאי מים חיים – ואין מים אלא תורה- המפותחים, הנסתרים והגלויים, מעבר למראה הכללי)

הכהנים והלויים פטורים מעיסוקים שאינם בקודש, לא בגלל חלוקה שרירותית או מחוסר זמן. אלא כדי שיהיו טהורים, פנויים ובעלי האידיאל הטהור לעבודת הקודש ולהשראת הקדושה בישראל. על כן אין הם שייכים כלל לעניינים הארציים של נחלות אדמה, וביזת האויב. **נחלתם האמתית היא ד'**.⁴

ושבו, בצידם של הכהנים מצויים אלו הדרושים להנחלת הארץ ולמלחמותיה, אותם שאין בכח רוחם העניין האלוקי ברמת הטהרה הדרושה לעבודת ד' המתמדת.

שני צדדים אלו באומה הישראלית, משלימים אהדדי ויוצרים את הכוח הדרוש לאומה. ברוח ובעשייה.

¹ ספר במדבר, פרק יח, כ

² קובץ ג, פסקה קנא

³ קובץ א, פסקה תפג

⁴ ועי' רמב"ם היד החזקה סוף הלכות שמיטה ויובל פרק יג, י"ג.